

Deo odgovornosti za ovakvo stanje snose i sami nacionalni saveti. Pojedini primeri zloupotrebe zakonskih ovlašćenja, nenamensko trošenje budžetskih sredstava i značajan uticaj političkih stranaka na rad nacionalnih saveta imali su negativan efekat u javnosti i mogu doprineti stvaranju političke klime kojom bi se onemogućilo ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

Može se konstatovati da je arbitrarnost organa koji bi trebali primenjivati zakon stvorila neujednačenu praksu, što je dovelo do potpune pravne nesigurnosti kad je u pitanju ostvarivanje prava iz ovog zakona.

Svrha ovog zakona je da nacionalnim savetima omogući mehanizme delovanja koji za cilj imaju ostvarivanje prava nacionalnih manjina na samoupravu u kulturi, obrazovanju i obaveštavanju i upotrebi manjinskih jezika i pisma. Da bi se unapredilo stanje u oblasti zaštite prava nacionalnih manjina neophodno je da Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave što pre pristupi suštinskoj analizi postojećeg zakona i izradi nacrtu izmena i dopuna zakona koje ne bi išle isključivo u pravcu usklađivanja zakona sa odlukom Ustavnog suda. S obzirom da postojeći koncept manjinske politike, tačnije izostajanje jasnog koncepta, nije doveo do uspostavljanja potpuno funkcionalnog mehanizma za ostvarivanje prava na samoupravu nacionalnih manjina, proces izmene zakona može biti dobra prilika da se razmotri i to da li bi drugačije uređenje nacionalnih saveta više odgovaralo prilikama koje u Srbiji postoje. Upravo iz tog razloga neophodno je organizovati široku javnu raspravu na kojoj će učestvovati predstavnici nacionalnih saveta i organizacija civilnog društva i na kojoj će biti omogućeno kandidovanje različitih ideja.

Nacionalni saveti nacionalnih manjina prepoznali su u Zaštitniku građana i Pokrajinskom ombudsmanu partnera u nastojanjima da se dosledno sprovode zakonske odredbe o čemu govori veliki broj pritužbi koje su nacionalni saveti uputili ovim nezavisnim telima, kao i broj preporuka koje su ova nezavisna tela uputila organima uprave.

To se međutim ne može reći i za Poverenika za zaštitu ravnopravnosti. Iako Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina daje ovlašćenje nacionalnim savetima da podnesu pritužbu Povereniku za zaštitu ravnopravnosti u ime pripadnika nacionalne manjine kao pojedinca ili grupe, do sada su samo dva nacionalna saveta koristila ovu mogućnost. S obzirom da su pripadnici romske nacionalne manjine često žrtve diskriminacije posebno zabrinjava činjenica da Nacionalni savet romske nacionalne manjine nije podneo ni jednu pritužbu zbog diskriminacije.

Od preporuka i mišljenja nezavisnih tela posebnu pažnju treba posvetiti mišljenju Zaštitnika građana donetom po pritužbi Srpsko-cincarskog društva „Lunji-na“ na rešenje Ministarstva pravde i državne uprave kojim se odbija zahtev za formiranje posebnog biračkog spiska cincarske nacionalne manjine. Ministarstvo je zahtev odbilo uz obrazloženje da ova grupa državljana po brojnosti nije dovoljno reprezentativna jer se prema podacima iz popisa stanovništava iz 2011. godine 243 građana izjasnilo kao Cincari. Nakon sprovedenog postupka kontrole zakonitosti i pravilnosti rada Ministarstva pravde Zaštitnik građana je zauzeo stav da iako odluka nije formalno nezakonita, ona je suštinski